

Identyfikacja rozwiązań inteligentnych odpowiednich dla różnych obszarów województwa mazowieckiego. Propozycje i rekomendacje rozwiązań (modeli działań) inteligentnych dla wsi, społeczności lokalnych (IERiGŻ-PIB)

Autor opracowania:
dr hab. Sebastian Jarzębowski, prof. IERiGŻ-PIB

Autor streszczenia:
Małgorzata Kurowska

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowy Instytut Badawczy

W opracowaniu podjęto próbę identyfikacji rozwiązań inteligentnych odpowiednich dla różnych obszarów województwa mazowieckiego. Uwzględniono propozycje i rekomendacje rozwiązań (modeli działań) inteligentnych dla wsi i społeczności lokalnych. Zastosowano metodę opisową, uzupełnioną tabelaryczną prezentacją zaobserwowanych zmian zachodzących województwie mazowieckim na tle innych województw, a także całego kraju. W badaniach wykorzystano literaturę naukową, dane statystyki publicznej GUS oraz dane Ministerstwa Finansów.

Autor opracowania podkreślił, że koncepcja inteligentnych wsi (*smart villages*) jest ciągle we wstępnej fazie rozwoju, a jej podstawy teoretyczne są systematycznie tworzone. Poszukiwana jest definicja *smart villages* odpowiadająca specyfice obszarów wiejskich oraz jej faktycznego pola zainteresowań.

W opracowaniu scharakteryzowany został duży potencjał produkcji rolniczej w województwie mazowieckim, wynikający m.in. z wielkości użytków rolnych (blisko 2,3 mln ha). Dokonano analizy zmian w rolnictwie województwa mazowieckiego na tle kraju dotyczących produkcji roślinnej i zwierzęcej. Województwo mazowieckie w latach 2010-2019 umocniło swoją pozycję lidera na tle innych województw, w takich działalnościach produkcji rolniczej, jak: produkcja owoców, warzyw, żywca drobiowego, mleka, jest także czołowym producentem podstawowych produktów i surowców rolnych: żywca wieprzowego i wołowego, zboża, ziemniaków, buraków cukrowych czy jaj kurzych. Scharakteryzowano konsumpcję podstawowych artykułów spożywczych (popyt wewnętrzny), który jest jednym z czynników wpływających na produkcję rolniczą (jej skalę i strukturę), chociażby w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego kraju.

W dalszej części opracowania na podstawie przeglądu literatury oraz analizy dobrych praktyk w krajach Unii Europejskiej zaproponowane zostały rozwiązania inteligentne, które mogłyby zostać zaimplementowane w województwie mazowieckim. Opisane zostały takie modela działań jak: tworzenie wartości łańcuchach dostaw żywności, rozwijanie rynków

wiejskich oraz budowanie kanałów dystrybucji za pomocą technologii cyfrowych. Rekomendacje dla produkcji i dystrybucji produktów rolniczych na terenie województwa mazowieckiego na najbliższe lata to utrzymanie pozycji lidera w produkcji żywca drobiowego, dalszy wzrost produkcji mleka, utrzymanie i umocnienie pozycji lidera w produkcji owoców i warzyw, możliwy wzrost produkcji żywca wołowego, możliwość większej produkcji żywca wieprzowego. Szansą dla mniejszych gospodarstw jest rozwój rolniczego handlu detalicznego (RHD), gdzie rolnicy mogą sprzedawać bezpośrednio swoje produkty i przetwory na rynku. Wydaje się, że szybsze zmiany w gospodarstwach rolnych dotyczyć mogą wprowadzenia nowych technologii i technik wytwórczych, czy „kanałów” zbytu produktów rolnych, niż przestawienia gospodarstwa na nowych kierunek produkcji. W przypadku rolnictwa ważne będzie oddziaływanie instrumentów WPR i efektywność wsparcia gospodarstw rolnych oraz proponowane kierunki zmian w bliższej i dalszej perspektywie, co też ma wpływ na opłacalność produkcji i decyzje podejmowane przez rolników.